

Un estudi de la CHE veu factible mobilitzar els sediments dels pantans

La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre ha estudiat per primer cop possibles fórmules perquè els sediments retinguts als embassaments del tram final del riu tornen a fer la seua funció al Delta

Terres de l'Ebre ACN / Redacció

La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) disposa, des de fa més d'un any, d'un estudi específic per a mobilitzar els sediments que retenen els embassaments del tram final de l'Ebre, així com per a fer-los arribar fins al delta de l'Ebre per a lluitar contra la subsidència i la regressió. El document, desconegut fins este moment i esmentat ara per l'Agència Catalana de Notícies (ACN), analitza i compara les diferents fórmules tècniques viables per a restaurar el trànsit sedimentari al sistema Mequinensa-Riba-roja-Flix.

L'estudi *Avaluació preliminar sobre les possibilitats de restauració del trànsit sedimentari als embassaments de Mequinensa-Riba-roja-Flix*, amb data del 31 de desembre del 2018, conclou a grans trets que és tècnicament viable, tot i presentar diverses dificultats tècniques i suposar un cost econòmic a priori elevat, que els sediments retinguts durant dècades pels embassaments del tram final del riu puguen arribar al delta de l'Ebre. L'estudi va ser encarregat per l'Oficina de Planificació Hidrològica de la CHE, l'informe el va executar el Grup d'Investigació en Hidroinformàtica i Gestió de l'Aigua de la Universitat Politècnica de Madrid, amb el càtedràtic Luis Garrote al capdavant com a consultor. La CHE va invertir en este projecte 21.771 euros.

Partint de les experiències de rentatge en embassaments de diferents punts del món, l'equip de Garrote conclou que esta opció seria "tècnicament viable" als embassaments de Riba-roja i Flix, "sempre que els desguassos de fons estiguessen operatius". L'operació requeriria buidar completament l'embassament, evacuar els sediments a través del curs fluvial per les comportes de fons i tornar a emplenar. L'estudi apunta que, per les seues característiques, tots dos pantans haurien de ser ges-

tionats de forma conjunta, tot i que en el cas de Riba-roja l'operació es veuria dificultada per la dispersió dels sediments en el vas -distribuïts al llarg de 30 quilòmetres- i un rebiment inferior al 5%. A Flix, d'altra banda, el problema es troba en la "possible contaminació del sediment", un aspecte que considera que encara no s'ha resolt totalment.

En el cas de Mequinensa, un embassament més gran, els responsables de l'estudi descarten el procediment de rentatge perquè no presenta les condicions favorables: el vas, recorden, és molt llarg, i els sediments haurien de recórrer fins a 40 quilòmetres per a arribar al desguàs del fons, amb una capacitat baixa d'evacuació -160 metres cúbics per segon-. En este cas es planteja la possibilitat de dragar i extraure els sediments de forma mecànica, fet que suposaria uns costos econòmics "molt elevats". Segons Garrote, a més, l'actual explotació hidroelèctrica no requereix en este moment l'execució d'una operació de rentatge dels sediments acumulats a Mequinensa, i tampoc a Riba-roja, per a garantir la seua continuïtat futura sense problemes.

OBRIR ELS DESGUASSOS DE FONS DE LES PRESES L'estudi també incidix en la distribució de sediments a través dels canals de regadiu. En general, planteja una programació progressiva amb diverses etapes i recorda que s'han de preveure les dimensions a ambiental, econòmica i social, en la línia d'incorporar tots els agents implicats en un possible pla d'actuació per a gestionar els sediments. Recorda també la importància de mantenir els desguassos de fons de les preses i gestionar-los de forma eficient per a mobilitzar sediments. Uns desguassos que no s'han utilitzat mai i sobre els quals penja un interrogant gros sobre el seu estat i la seua operativitat.



Portada del SETMANARI L'EBRE del 3 de febrer del 2017, quan l'IRTA va anunciar una primera prova pilot d'injecció de sediments al riu.

L'informe planteja fer un rentatge a Riba-roja o Flix i dragar els fangs de Mequinensa

Més enllà de les precaucions i l'escepticisme que desprenen algunes de les conclusions a l'hora d'executar aspectes concrets d'un pla de mobilització de sediments, Josep Juan, un dels portaveus de la Campanya Pels Sediments -entitat que tot just va traslladar a la CHE la necessitat de fer un estudi com este- remarca la importància que l'organisme de conca hagi encarregat i dispose, "per primer cop", del document. "Explica les possibles dificultats que trobarem i allò que s'ha de tenir en compte per a gestionar els sediments; les tècniques existents al món i quina tècnica seria més factible", valora Juan.

El temporal de la setmana passa-

El document avisa que a les hidroelèctriques l'acumulació encara no els suposa un obstacle

da ha tornat a reobrir, un cop més, l'etern debat sobre les solucions per a preservar el Delta, que passen a la llarga per la necessitat imperiosa d'aportacions sòlides fluvials. "Si no arriben sediments de l'Ebre, la regressió del Delta és imparable. Això és així: són sumes i restes", subratlla l'investigador de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) de Sant Carles de la Ràpita, Carles Ibáñez, que recorda que el mar s'emporta anualment una quantitat molt important de materials que el cabal de l'Ebre actualment no pot reposar en cap dels casos. "Si no aportem més sediments s'acaben perdent i és impossible portar-ne amb la sorra de regeneració de

platges, perquè això seria segurament més que la sorra de tot Catalunya, centenars de milers de tones", argumenta Ibáñez.

QUINZE METRES ANUALS DE REGRESSIÓ El sòl deltaic s'enfonsa entre 1 i 5 mil·límetres anuals -subsidència- i la línia de costa retrocedix fins a 15 metres anuals en els punts més sensibles -regressió- pels efectes de l'enfonsament natural dels deltes i del canvi climàtic, que comporta més temporals i més virulents i una pujada progressiva del nivell del mar.

L'IRTA estudia i ha fet proves pilot d'injecció per a estudiar la capacitat d'arrossegament dels sediments pel tram final del riu i la seua redistribució a través dels canals de regadiu. L'equip d'Ibáñez ha calculat que per a mantenir actualment a ratlla la regressió i la subsidència caldria que el riu transportés actualment entre 1 i 2 milions de tones a l'any. Això és menys d'un 10% del que arribava originalment abans que es construïssin els pantans i es podria aconseguir, segons Ibáñez, gestionant els embassaments de Riba-roja i Flix.

Sobre la solució tècnica, Ibáñez considera que depèn del tipus d'embassament: "No és el mateix un de petit que un de gran, o si està en zona de muntanya o prop de la costa. Obrir comportes i buidar l'embassament és més difícil aquí que en un de muntanya. Aquí seria més factible un dragatge i un transport amb canonada flotant per a passar els sediments amb alta densitat aigües avall des d'embassaments i regular cabals per a transportar-los", indica. La comissió d'estudi dels sediments de la Generalitat, que inclou l'IRTA, ja va abordar esta opció a finals del 2018. L'IRTA està en contacte amb diferents empreses que plantegen possibles solucions tècniques per a fer possible estes operacions. S'aprofitarien els cabals més generosos de la primavera per a transportar sorres -que ajudarien a combatre la regressió dels espais més sensibles com l'illa de Budamentre que la resta de l'any podrien transportar fangs i llims per a frenar la subsidència als arrossars. ■